

Als je blijft geloven in de zinvolheid van je werk

30 jaar en meer bijzondere Jeugdzorg

Hans De Vliegheer | De Patio, afd. OOC 't Laar | Brugge

Als je blijft geloven in de zinvolheid van je werk... Als je goesting blijft hebben om een dynamisch project te leiden in een sector die continu in beweging is en blijft... Als je omringt wordt door een enthousiast team... Als je gedragen wordt door een buurt die sympathiseert met je inzet... Als je collega's hebt die jouw gedrevenheid extra stimuleren en deelgenoot willen zijn in je engagement...

... wel, dan glippen de jaren door je vingers en voor je het goed en wel beseft ben je ruim 30 jaar bezig.

EEN HUIS IN DE RIJ

In 1980 zijn we met enkele geestesgenoten gestart met de voorbereiding van een kleinschalig, onafhankelijk, pluralistisch project, ingebed in een buurt als een 'huis in de rij', gericht op de nabije regio. Het initiatief zou een vluchtheuvel moeten zijn voor gekwetste jongeren, door de jeugdrechter opgepikt bij moeilijkheden of delinquent gedrag. Toen was het enige alternatief een plaatsing in 'het rijksopvoedingsgesticht', zoals dat heette, in Ruiselede. Het op te richten huis zou een veilige plek zijn van waaruit men opnieuw zo snel mogelijk aansluiting zou vinden bij hun context en school.

Ik was vooral gevat door de idee om kleinschalig en op mensenmaat te kunnen gaan werken. Vanuit mijn eigen eerste werkervaring in een groot instituut waar 300 medewerkers elk met hun specialiteit iets wilden betekenen voor de jongeren van hun doelgroep, kon iets veel efficiënter en toegankelijker georganiseerd worden voor alle partijen (jongeren, ouders, medewerkers en verwijzers) via een meer op mensenmaat gesneden project.

We maakten fouten maar we meenden het zo goed en oprecht en vooral, we zagen de jongens graag. We voelden mee met hun pechsituatie zonder daarom sentimenteel te doen want we waren 'streng en rechtvaardig'. We waren bezorgd over hun toekomst en al wat we deden was erop gericht om hen terug goesting te doen krijgen in het leven, ondanks de moeilijkheden van het moment.

De woorden waren toen nog niet uitgevonden maar waren al perfect ingecalculiseerd in onze visie die we toen ontwikkelden : bereikbaar, begrijpbaar, beschikbaar, bruikbaar (en betaalbaar).

Na een jaar van overleg en denkwerk viel de puzzel mooi in elkaar en openden de in de Leopold 2 laan de deuren van een onthaal- en oriëntatiecentrum voor jongens van 12 tot 18 jaar.

Het huis ademde vriendschap. Ieder had wel ergens wat meubilair of ander materiaal meegebracht. Er werd met z'n allen samen behangen, geschilderd, getimmerd en geknutseld. Zelfs burens hielpen mee (vermaatschappelijking...?). Opgesplitste functies waren er niet, we deden alles samen. Er waren nauwelijks reglementen, procedures, documenten of formulieren. We hadden slechts één gestructureerd overlegmoment, maar heel wat informele aftoetsingsmomenten.

We waren pragmatici, we reikten hen haalbare perspectieven aan en zochten naar lichtpunten in hun chaotische wereld.

Het was ongelooflijk boeiend om steen voor steen een initiatief op te bouwen volgens onze eigen visie en aanvoelen, weliswaar binnen welbepaalde krijtlijnen maar met de drive van jonge creatieve enthousiastelingen.

Nu 30 jaar en om en bij de 2000 contextbegeleidingen later is het goed om even stil te staan en terug te kijken. De vraag om iets te schrijven is een welgekomen aansporing om dit dan ook te doen. Uiteraard is er in die hele periode heel wat gebeurd en ook doorheen de tijd veel veranderd.

De vraag die dan ook in gesprekken telkens weer opduikt: 'Merk je doorheen de jaren evolutie?'. Moeilijk te vatten in enkele zinnen of toch even proberen enkele gedachten op een rijtje te zetten..

We maakten fouten maar we meenden het zo goed en oprecht en vooral, we zagen onze gasten graag.

VOOR DE JONGEREN EN HUN CONTEXT

Er wordt nog meer dan vroeger met de (ruime) context gewerkt. Alle partijen krijgen evenveel ruimte om hun inbreng te doen op zoek naar een vergelijk. Ik hoor ouders nog zeggen bij de deur van het centrum : “Zoveel mensen om onze jongen te omringen en aandacht te geven, zoiets zouden we ook wel willen want straks gaan we ‘alleen’ naar huis”. We kunnen stellen dat we toen al, en nu nog meer, aandacht besteden aan alle leden van de context.

VOOR DE MEDEWERKERS

De institutionele zorg voor medewerkers is aanzienlijk vergroot. Toch kunnen we er niet naast kijken dat aan medewerkers het onderste uit de kan gevraagd wordt waardoor uitval door ziekte hand over hand toeneemt. Zo komt het dat jonge, dolenthousiaste professionelen snel uitwijken naar andere en rustiger oorden.

Evenwel is het leven voor de jongeren en hun ouders, naar mijn aanvoelen, niet eenvoudiger geworden. Dagelijks zijn we in de weer om ontspoorde mensen terug op de rails te helpen, mensen die plooiën onder de druk van de alsmaar meer eisende maatschappij.

De mogelijkheden voor hulpverlening op maat zijn enorm toegenomen maar ik weet niet of de bereikbaarheid is vergroot. Na de grootste omwenteling binnen onze sector (de integrale jeugdhulp) lijkt er een spanning te zijn ontstaan tussen het technische concept enerzijds en de praktische

Misschien wordt het werken wel aantrekkelijker door het samensmelten van sectoren waardoor het draagvlak van medewerkers groter wordt.

Al schrijvend en doordenkend op deze materie, wordt het me hoe langer hoe duidelijker dat de rode draad van de veranderingen doorheen de jaren en vooral van het afgelopen decennium wellicht ‘vervreemding’ is. Het is gemaskeerd door een ingewikkeld kluwen van hulp- verleningsschema’s waar iedereen zich creatief probeert een weg te banen, maar die bij momenten helaas veel energie vraagt. Wie maakt daar eens de kostenbaten-

vertaling hiervan anderzijds. Deze wordt mede gehinderd door niet eenvoudige procedures en hulpverlenings-constructies. “Kunt u me de weg naar Hamelen vertellen meneer?”

Was vroeger het hoge woord ‘inclusie’ als nobel doel voor eenieder die de pedalen dreigde te verliezen, dan mag je nu al content zijn als je niet ergens uitgesloten wordt. Scholen plooiën immers ook onder de druk van alsmear hogere eisen en dit niet alleen op pedagogisch vlak.

Schorsen en uitsluiten zijn begrijpelijke maatregelen die een onderwijssetting soms met de moed der wanhoop t.a.v. en jongere dient te nemen.

In tijden van energieschaarste dringt zich de nood op van een manager van vereenvoudiging, die de welzijnswerkers meer ruimte geeft om datgene te doen waarvoor ze in de hulpverlening gestapt zijn.

In tijden van energieschaarste dringt zich ook hier de nood op van een manager van vereenvoudiging die de welzijnswerkers meer ruimte

geeft om datgene te doen waarvoor ze in de hulpverlening gestapt zijn.

Het merkwaardige is dat mijn verhaal na 30 jaar als het ware op sommige punten eindigt waar het begonnen is. Om aan de steeds groter wordende maatschappelijke eisen (wetgeving, veiligheid, kwaliteit...) te voldoen, moest gezocht worden naar een andere structuur met een groter draagvlak.

Inmiddels zijn we met ons centrum gefuseerd met zes andere centra en hebben we nu een

sterk georganiseerde vzw met bijna 100 werknemers, met op alle echelons overleg : logistiek, administratief, kwaliteitszorg, schakelteam, interne regisseurs, Iedereen wil ergens iets betekenen voor de mensen die aan de zorg van de vzw zijn toevertrouwd.

Het is gelukkig van onderuit gegroeid, met de zorg om die waarden te conserveren die we zo omzichtig doorheen de jaren hebben opgebouwd, met het eeuwige bezorgde oog in de richting van de cliënt enerzijds en de medewerkers die het moeten doen anderzijds.

We hopen dat we over 30 jaar mogen schrijven dat we de goede kaart hebben getrokken.

AUTEUR EN CONTACTGEGEVENS

Hans De Vlieghe De Patio vzw, afd. OOC 't Laar Leopold II Laan 9, 8000 Brugge
hansdevlieghe.tlaar@depatiovzw.be www.depatiovzw.be